

Retoryka mediów: USA

Rhetoric of media: USA

5 (2) 2018 EDITORS: ANNA BENDRAT, ELŻBIETA PAWLAK-HEJNO

RECENZJE | REVIEWS

MAGDALENA PATAJ

UNIWERSYTET MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ

magdalena.pataj@umcs.pl

**Recenzja/Review: *Współczesne Media. Media multimodalne*,
red. I. Hofman, D. Kępa-Figura, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii
Curie-Skłodowskiej, Lublin 2018, t. 1 i 2.**

License

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 international (CC BY 4.0). The content of the license is available at <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

MAGDALENA PATAJ

UNIwersYTET MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ

magdalena.pataj@umcs.pl

Recenzja/Review: *Współczesne Media. Media multimodalne*, red. I. Hofman, D. Kępa-Figura, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2018, t. 1 i 2.

W 2018 roku ukazała się nakładem Wydawnictwa Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej – dziewiąta z cyklu *Współczesne Media* – publikacja redagowana przez Iwonę Hofman oraz Danutę Kępa-Figurę. Dwutomowe wydanie stanowi zbiór artykułów, w których badacze podejmują próbę analizy mediów z perspektywy zagadnienia multimodalności – szczególnie aktualnego i ważnego, zwłaszcza w nawiązaniu do sytuacji tworzenia przekazów złożonych, czerpiących z różnych kodów, systemów znaczeń.

Pierwszy tom, zatytułowany *Zagadnienia ogólne i teoretyczne oraz Multimodalność mediów drukowanych*, stanowi zbiór refleksji dotyczących namysłu nad multimodalnością w aspekcie teoretycznym oraz interesujących studiów przypadku przekazów umieszczonych w mediach drukowanych. Refleksję nad kwestiami teoretycznymi rozpoczyna artykuł Bogusława Skowronka *Technologia. Multimodalność. Komunikacja. Nowe wyzwania dla mediolingwistyki*. Autor tekstu wskazuje na zmiany mediów, a co za tym idzie – problemów w ich jasnej klasyfikacji. Zbliżanie się, przenikanie mediów, powiązania pomiędzy nimi stanowią wyzwania, z którymi zmierzyć muszą się badacze współczesnych mediów. Autor przybliży koncepcję remediacji, zwraca uwagę na wariacyjność recepcji mediów oraz konsekwencje coraz wyraźniejszej obecności technologii w naszym życiu. B. Skowronek stawia ważne pytania, m.in. o to, „Czy mamy do czynienia z technologią, której istnienia już się nie dostrzega? Technologią będącą znaturalizowaną częścią naszej codzienności?” (s. 14), odzwierciedlające problemy związane z analizą mediów. Autor wyjaśnia także koncepcję stopniowości multimodalności, wskazując na istnienie trzech poziomów pojęcia. Artykuł kończy zbiór postulatów odnoszących się do rozwoju mediolingwistyki. B. Skowronek konkluduje: „Badacz mediolingwista zawsze musi reprezentować postawę otwartą – zarówno na wyzwania dzisiejszej technokultury, jak i na inspiracje płynące z innych dyscyplin naukowych” (s. 18).

Iwona Loewe w tekście pt. *Od mediosfery do mediologii* wyczerpująco przybliżyła pojęcie *mediotekstu*, następnie ujmując je z wybranych perspektyw, tj. autora, konstrukcji, odbiorcy, wskazując na najbardziej interesujące sfery z perspektywy badacza. Autorka dokonuje także deskrypcji tradycji badań nad mediami, wskazując na rozwój i perspektywy tej płaszczyzny. Jan Pleszczyński w artykule *Dźwięk i muzyka: między racjomorficznością a racjonalnością* wyjaśnia przywołane w tytule terminy *racjomorficzności* oraz *racjonalności*, przybliży także model *wędrującego trójkąta* (s. 37-38). Muzyka pełni w tym mechanizmie, jak określa to J. Pleszczyński, rolę operatora. Prowadząc wywód nad istotą i rolą muzyki, Autor konstatuje: „W epoce mediów masowych można było mówić, że podstawową formą komunikacji pozostaje komunikacja *face-to-face*. W technokulturze i epoce nowych mediów dominuje komunikacja *interface-to-interface* i wcale nie jest wykluczone, że w przyszłości swoistą syntezą tych dwóch komunikacyjnych dominant będzie komunikacja *ear-to-ear*. Ale dzisiaj jest to – jeszcze – wyłącznie gdybanie” (s. 51). Element prognostyczny artykułu skłania do refleksji nad kierunkami zmian na płaszczyźnie komunikowania, zastanowienia się nad specyfiką kolejnego zwrotu.

Radio cyfrowe – przełom technologiczny?! autorstwa Stanisława Jędrzejewskiego to namysł nad procesem ucyfrowienia radia. Cennym elementem publikacji jest część dotycząca zaleceń dotyczących realizacji procesu w oparciu o koncepcję 6C, czyli „*coverage* (zasięg) – *content* (treść) – *costs* (koszty) – *collaboration* (współpraca) – *communication* (komunikacja) – *commitment* (zaangażowanie)” (s. 65). Podobnie jak we wcześniejszych tekstach, w zakończeniu pojawia się niezwykle ważna próba prognozy trendów związanych ze zmianami mediów. Magdalena Steciąg skupiła się na temacie „*Lingua fracta*”: *multimodalność nowych mediów w perspektywie „media ecology*”. Autorka, zaznaczając ważkość tego tematu jako swoistej reakcji na sygnalizowaną potrzebę usystematyzowania sposobu badań nad multimodalnymi treściami, obszernie wyjaśnia pojęcie *lingua fracta*. Anna Dunin-Dudkowska w artykule pt. *Teksty multimodalne w glottodydaktyce* skupia się na możliwościach zastosowania przekazów tego typu w różnych formach służących edukacji. Szczególnie ważna jest refleksja nad koniecznością posiadania pewnych umiejętności przez nauczycieli, które warunkują skuteczne wykorzystanie form multimodalnych. Drugą część tomu otwiera tekst Magdaleny Ślawnickiej *Perspektywa multimodalna w badaniu tekstów prasowych*. Autorka prowadzi analizę przykładowych reportaży opublikowanych w *Dużym Formacie*. Inspirująca poznawczo jest prezentacja badań prowadzonych przez M. Ślawnicką, dotyczących odbioru wybranych tekstów. Kolejne artykuły, tj. Pauliny Olechowskiej „*Metadziennikarstwo*” – *funkcje okładek tygodników społeczno-politycznych z 2016 roku w analizie multimodalnej*, Bartłomieja Maliszewskiego *Przez słowa i obrazy – o multimodalności metafory na okładkach czasopism publicystycznych*,

Elwiry Bolek *Język i obraz w plakacie teatralnym – analizy multimodalne* są przykładami propozycji badawczych – w jaki sposób badać przekazy multimodalne, co wynika z tak ukształtowanych komunikatów. Mimo, że teksty dotyczą różnych problemów badawczych, ich wspólnym mianownikiem są wyzwania związane z analizą komunikatów, których znaczenie kształtowane jest przy użyciu różnych kodów. Tom pierwszy recenzowanego wydania zamyka tekst Agnieszki Kamińskiej *Kody komunikacyjne w budowaniu wizerunku na przykładzie Janiny Paradowskiej*. Autorka podejmuje próbę rekonstrukcji wizerunku J. Paradowskiej, bazując na wybranych materiałach o różnym charakterze.

Drugi tom *Multimodalność mediów elektronicznych* podzielony został na dwie części: *Multimodalność telewizji* oraz *Multimodalność internetu*. Agnieszka Mac w tekście *Multimodalna aranżacja tekstu w telewizyjnych serwisach informacyjnych na przykładzie „Wiadomości” TVP 1*, podobnie jak wcześniej wymienieni Autorzy, podnosi kwestię konieczności wielowymiarowego podejścia do badanych tekstów. Analizując wybrane komunikaty, celnie wskazuje na potrzebę całościowej, wieloaspektowej analizy treści. Takie podejście pozwoli na pełną i wyczerpującą refleksję nad współczesnymi przekazami telewizyjnymi. Kolejne teksty, w tym Beaty Jarosz *Multimodalność relacji sportowej „na żywo” jako determinanta procesów nadawczo-odbiorczych. Analiza kontrastywna odmiany telewizyjnej i internetowej*, Wioletty Kochmańskiej *Relacja z zawodów w skokach narciarskich z perspektywy odbiorcy telewizji jako multimodalne studium przypadku*, Dobrosława Mańkowskiego *„Dźwięk, obraz, słowo, emocje”, czyli „Multiliga+”*. *Przypadek wielotransmisyjności przekazu relacji z meczów „na żywo” polskiej ekstraklasy piłkarskiej w Canal+ Sport*, Małgorzaty Gruchoły pt. *Multimodalne przekazy telewizyjne na przykładzie „talk-show”* oraz Łukasza Jędrzejskiego *Polska Kronika Filmowa jako przykład medium multimodalnego* stanowią cenne analizy wybranych treści medialnych z uwzględnieniem ich multimodalności. Autorzy są zgodni w refleksjach dotyczących istoty przekazów medialnych, ich złożoności, tendencji wykorzystywania różnych kodów, sposobów odczytywania treści. Na wielokodowość przekazów o charakterze politycznym zwraca uwagę Anna Szwed-Walczak w artykule *Multimodalny przekaz polityczny. Analiza dyskursu wyborczego kandydata Ruchu Narodowego na Prezydenta RP w 2015 roku*. Skupiając się na działaniach prowadzonych podczas kampanii przez Mariana Kowalskiego, Autorka wskazała m.in. na multimodalność spotów wyborczych wraz z konsekwencjami. Część dotyczącą Internetu rozpoczyna Krzysztof Flasiński, który w artykule *„Join us live”*. *Jak brytyjskie gazety relacjonowały w serwisie Facebook zamach terrorystyczny w Londynie w 2017 roku* wyczerpująco przedstawia mechanizm wykorzystywania Facebooka przez redakcje oraz opisuje specyfikę takich zachowań

komunikacyjnych. Andrzej Postawa w tekście *Motywacje do korzystania z mediów społecznościowych według studentów medioznawstwa i komunikacji społecznej* wskazuje na powody, dla których odbiorcy decydują się na użytkowanie konkretnych mediów. Artykuł Katarzyny Sobstyl pt. *Funkcje obrazu i tekstu w internetowych ogłoszeniach schroniska dla bezdomnych zwierząt w Lublinie* odnosi się do kwestii budowania przekazów w oparciu o łączenie m.in. warstwy wizualnej i werbalnej oraz strategii nadawczych specyficznego gatunku. Magdalena Trysińska w artykule pt. *Multimodalność w szkole. Edukacyjna wartość tekstów multimodalnych na przykładzie portalu Scholaris.pl* dokonuje analizy sposobów wykorzystywania przekazów multimodalnych w celach edukacyjnych. Autorka podaje szeroki wachlarz możliwych zastosowań multimodalnych treści w procesie edukacji. Wydanie zamyka refleksja Ignacego S. Fiuta *Kultura obnażania w mediach. Wybrane zagadnienia*. Autor analizuje wybrane materiały z perspektywy modularności oraz tytułowej kultury obnażania.

Temat multimodalności, będący przewodnim w recenzowanym wydaniu, uważam za niezwykle aktualny, ciekawy badawczo a jednocześnie wymagający interdyscyplinarnego podejścia do prowadzonych analiz i formułowanych wniosków. Publikacja jest ważną i potrzebną pozycją, uzupełniającą stan badań nad zagadnieniem multimodalności. Walorem wydania jest także (przede wszystkim) wysoki poziom tekstów. Mnogość podejść badawczych, czerpanie z płaszczyzny medioznawczej, politologicznej czy językoznawczej udowadnia potrzebę szerokiego, kompleksowego patrzenia na przekazy medialne. W kontekście perspektyw badawczych, publikacja wpisuje się w nurt interdyscyplinarnych, złożonych i przez to ciekawych badań współczesnych mediów, stanowiąc przyczynek do dalszych dyskusji naukowych.